



BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS  
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA  
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVA

*Oktober 25, 2023.*

*Poštovani g. Balija, izvršni direktor Udruženja banaka Kosova*

*Poštovani g. Brumbulli, generalni sekretar Albanskog udruženja banaka*

*Poštovani g. Bakkal, predsednik Odbora direktora Udruženja banaka Kosova*

*Poštovana gđo Hoxha, visoka zvaničnica za investicije u finansijama (EFSE)*

*Poštovani članovi udruženja banaka*

*Poštovani članovi odbora*

*Poštovani panelisti i prisutni*

*Imam zadovoljstvo da vas sve pozdravim i poželim dobrodošlicu na Konferenciji „Sajber bezbednost u bankarskoj industriji“, koju zajedno organizuju Udruženje banaka Republike Kosovo i Udruženje banaka Albanije.*

*Sama činjenica da imamo zajedničku organizaciju pokazuje odličnu saradnju bankarskih sektora naše dve zemlje, ali i pristup zajedničkom izazovu koji ne poznaje granice. Stoga, moje današnje učešće ovde takođe ima za cilj da prenese takvu poruku usaglašenosti, koordinacije i zajedničkih napora za rešavanje ovih rizika, kao jednog od najsloženijih izazova ovog vremena za finansijsku industriju i šire.*

*Svedoci smo vremena da se finansijski sistem prilično brzo menja i transformiše. Digitalizacija je s jedne strane uticala na poboljšanje pristupa uslugama kao i na njihov kvalitet, što znači da se u oblasti plaćanja usluge sprovode kontinuirano i dostupne širom sveta.*

*Ali, s druge strane, glavni rizici vezani za uvođenje informacione tehnologije koja omogućava bankarske i finansijske usluge su povećani i predstavljaju pretnju s kojom se treba pažljivo suočiti. One uključuju strateški i reputacijski rizik, operativni rizik, sajber rizik i rizik usklađenosti.*

*Sajber pretnja nastavlja da evoluira i postaje složenija usred kontinuirane digitalizacije, povećane zavisnosti o trećim stranama i geopolitičkih tenzija.*

*Brzi tempo tehnološkog napretka nameće potrebu za kontinuiranim praćenjem nastalih trendova i njihovih mogućih uticaja na poslovanje finansijskih institucija.*

*Stoga je jačanje sajber bezbednosti u finansijskom sektoru prioritet finansijske stabilnosti, i ne samo. Njegov uticaj se proteže i na nacionalnu bezbednost.*

*Republika Kosovo je kroz Strategiju nacionalne bezbednosti utvrdila odgovornosti i dužnosti institucija za sajber bezbednost i kritičnu infrastrukturu, od koordinacije zakonskih i strateških inicijativa do razvoja njihovih zaštitnih kapaciteta i funkcija.*

*U tom smislu, pošto Centralna banka Republike Kosovo, prema mandatu, održava zdravlje bankarskog i finansijskog sistema uopšte, ona prepoznaje i sa povećanom pažnjom se bavi aspektima sajber bezbednosti i rizicima koji iz njih proizilaze.*

*CBK prepoznaje kritičnu važnost informacionih sistema i sajber bezbednosti u finansijskom sektoru i kao proaktivnu meru za održavanje stabilnosti i integriteta finansijskih institucija.*

*Posvećeni smo unapređenju regulatornog i nadzornog okvira za finansijske institucije u skladu sa propisima i direktivama Evropske unije, kao i međunarodnim standardima i najboljom praksom u ovoj oblasti.*

*Što se tiče internih kapaciteta i organizacije, novom organizacionom šemom napravićemo strukturu posvećenu nadzoru informacionih sistema ili sajber rizika.*

*Ulagaće se u izgradnju infrastrukturnih kapaciteta i ljudskih resursa kako bi se osiguralo da sistemi, oprema, znanje, veštine i alati osoblja ostanu relevantni i efikasni u nadgledanju rizika novih tehnologija i inovativnih poslovnih modela.*

*Glavni ciljevi kao što su povećanje sajber otpornosti, ublažavanje operativnih rizika, uspostavljanje i implementacija standarda sajber bezbednosti, izvođenje sveobuhvatnih procena rizika, osiguravanje efikasnog odgovora na incidente, itd., rešavaće se kroz regulatorne instrumente i mehanizme, kao što su standardi sajber bezbednosti, zahtevi usklađenosti, usklađenost sa međunarodnim standardima, plan reagovanja na incidente i drugo.*

*Jačanje internih kapaciteta baziraće se na podršci kroz tehničku pomoć specijalizovanog tima MMF-a, koji će pomoći u osmišljavanju strateškog okvira, politika i procedura prema najboljim svetskim standardima.*

*Njihovi principi će takođe biti primenjivi na celi sektor, kroz konstruktivno i regulatorno i savetodavno partnerstvo sa finansijskim institucijama.*

*U tom smislu, mi kao CBK očekujemo od bankarske industrije da:*

- *Imaju efikasne strukture upravljanja i procese upravljanja rizikom;*
- *Reše sajber pretnje kroz specifične strategije, politike i procedure koje uključuju zahteve vezane za upravljanje i nadzor, vlasništvo i odgovornost nad rizikom, sigurnost informacija, itd.;*
- *Imaju adekvatne prakse i procese upravljanja rizicima kada je reč o uslugama eksternih saradnika, koje uključuju dužnu pažnju, upravljanje operativnim rizikom, kontinuirano praćenje i pravilno izvršenje ugovora sa dobavljačima usluga ugovorenih od strane eksternih strana koje definišu odgovornosti svake strane;*

- Ulažu u infrastrukturu i imaju dovoljno kvalifikovanog osoblja za praćenje i nadzor njihovih aktivnosti ugovorenih od strane trećih strana; i
- Uzimaju u obzir faktore koji osiguravaju kontinuitet poslovanja, poverljivost i integritet informacija prilikom ugovaranja usluga od eksternih strana, kao i da povećaju pažnju na inostrano vlasništvo i poreklo sredstava klijenata, kroz mehanizme posmatranja (Investor's Screening Mechanism), imajući u vidu trenutne geostrateške rizike.

*Na kraju, podsećamo da rešavanje sajber rizika zahteva blisku saradnju između različitih organa, s naglaskom na državne organe odgovorne za sajber bezbednost na državnom nivou.*

*CBK ostaje posvećena koordinaciji i razmeni informacija sa drugim regulatorima, relevantnim javnim organima kao što su zaštita podataka, zaštita potrošača, konkurencija i institucije nacionalne bezbednosti.*

*Istovremeno, i u međunarodnom aspektu, sa međunarodnim institucijama, regulatorima zemalja regiona, drugim institucijama, u cilju koordinacije i stabilnije platforme za uspešno suočavanje sa ovim rizicima i postizanje naših ciljeva.*

*Želim vam plodnu diskusiju u narednim panelima i pozdravljamo preporuke koje proizilaze iz ovih stručnih diskusija.*

*Hvala!*